

Ar cerībām uz nākamo gadu

ILZE GALKINA

Kad gads maina gadu, cilvēkiem gribas piemirst rūpes, problēmas un cerēt, ka turpmākajā ceļā veiksies labāk. Tāpat domā, vismaz vēl šogad domā, zemnieki. Visām izejvielām un enerģētiskajiem resursiem ļoti cēlušās cenas, bet samaksa par saražoto produkciju netiek tām līdzī, tādēļ izskan lūgums valdībai cenu lēcieni ja ne samazināt, tad vismaz apturēt.

Šodien uzrunātie atzina, ka gaišuma pamaz, un savu uzņēmumu nākotni vērtēja ar piesardzīgu optimismu.

Šī gada sākumā **broileru audzētāja Dace Andersone Ventspils novada Vārves pagastā** izveidoja Latvijā pirmo mobilo mājputnu kautuvi, lai tirgū piedāvātu pašu audzētu putnu gaļu. Uzņēmumā strādā tikai ģimene. Kvalitatīvās produkcijas priekšnoteikums ir broileru lēnas audzēšanas cikls. Tas nozīmē, ka barību tie uzņem pakāpeniski, ilgākā laika periodā un bez stresa.

D. Andersone: “Bija jau labi, bet tad rudēnī graudu cena pakāpās trīs reizes – no 100 līdz 300 eiro par tonnu. Pieauga arī citu vajadzīgo barības piedevu un degvielas cenas. Sola dramatisku gāzes un elektrības izmaksu kāpumu. Bez tā visa mēs nevarām broilerus izaudzēt, tajā pašā laikā saprotam, ka putnu gaļai pārdošanas cenu celt nedrīkst, jo nav jau pirktspejas. Tādēļ šis gada noslēgums tāds skumjš. Sākām cerīgi, veicās, un tagad pat nezinu, ko domāt par nākamo gadu. Ja resursu cenas turpinās pieaugt, tad varbūt... Nē, es neuzdrošinos šos vārdus izteikt skaļi, jo mēs gribam un centīsimies iesākt turpināt. Es tikai nesaprotu, ja valdība dažus likumus var mainīt un no jauna pieņemt dažu stundu laikā, kādēļ ir tik vienaldzīga attieksme pret ražotājiem, īpaši mazajiem, kuri tāpat dod savu piensumu valsts ekonomikā. Vai tad patiešām cenu pieaugumu vismaz apturēt nevar?”

SIA “Liellopu izsoļu nams” pasaules tirgū pārstāv Latvijas gaļas liellopu audzētājus, un ir Latvijā lielākais gaļas šķirņu dzīvnieku eksportētājs. Šogad, lai paplaši-

nātu savas saražotās produkcijas piedāvājumu tieši vietējā tirgū, ir izveidots jauns LPKS “**GreenBeef.Lv**”, kurā patlaban ir jau 10 biedru. Kooperatīvs, orientējoties gan uz ārvalsti, gan uz Latvijas tirgu, piedāvā nogatavinātu liellopu gaļu no bioloģiski sertificētiem ganāmpulkiem.

Kaspars Ādams, Izsoļu nama un arī “GreenBeef.Lv” vadītājs atzīst, ka par agru vērtēt, cik šis pasākums ir veiksmīgs. Galvenais, kooperatīvā ir domubiedri, kuri vēlas pircējiem piedāvāt visaugstākās kvalitātes liellopu gaļas produktus no Latvijas laukiem.

K. Ādams: “Ja runājam par izsoļu namu, tad var teikt, ka šis gads bijis diezgan veiksmīgs. Katrās divās nedēļās pārdoti aptuveni 1500 liellopi. Eiropas tirgū pieaugušas arī liellopu, īpaši bioloģiski audzētu, gaļas cenas. Kas attiecas uz Latvijas tirgu, tad joprojām aktuāls ir jautājums – kas gaļu pirks? Zināms, ka augstas kvalitātes precei ir arī atbilstoši augsta cena, bet mūsu valstī nav pirktspejas. Nākamais apburtais loks ir apjoms. Nozare bez eksporta pastāvēt nevar, bet eksportam neder mājražošanas līmenis ar vienu vai diviem bullēniem. Eksportam vajag tik un tik tonnas tādā un tādā laika periodā atbilstoši noslēgtajiem līgumiem. Domraksti ar plāniem, solījumiem un jautājumiem “ja gadījumā būs, tad cik maksās” neder. Tādēļ jānostiprina kooperatīvs, jāizaudzē lopu un jāpiedāvā konkrēts apjoms. “**GreenBeef.Lv**” vēl izvērtējam, analizējam, ko pieprasa tirgū, ko ražot, bet mūs jau pazīst un pieprasījums ir. Latvijas patērētājiem nogatavinātas gaļas piegādes notiek reizi nedēļā.”

PKS “Straupe” tradicionāli saviem biedriem par piegādāto pienu maksā augstāku cenu nekā citi valsts pārstrādes uzņēmumi, šobrīd vienlīdzīgi kā Eiropas tirgū – 38,8 centus par 1 kg piena. Tāpat nemainās uzņēmuma tradīcija gada beigās saviem strādājošajiem veikt piemaksu pie darba algas.

PKS “Straupe” valdes priekšsēdētājs Imants Balodis: “Šis gads ražošanas un tirgus ziņā īpaši neatšķiras no iepriekšējiem. Taču bažas ir, par kādu summu noslēgsim līgumu ar elektroenerģijas piegādātāju, jo cenas ir ārkārtīgi augstas. Ne mazāku satraukumu rada solītais gāzes, degvielas un arī mūsu produkcijas iepakojuma cenu pieaugums. Tāpat smagā situācijā nonākuši daļa kooperatīva biedru,

jo ļoti sadārdzinājušies graudi un barības piedevas. Kaut kā dīvaini sanāk – piena iepirkuma cena, kas ir saimniecības iztikas un peļņas avots, pieaugusi par dažiem procentiem, toties izejvielu un materiālu cena par vairākiem simtiem procentu. Tāpat mēs domājam, rēķinām, bet diemžēl neko nezinām, kāda valstī būs situācija kaut vai nākamā gada pirmajā ceturksnī. To neviens nevar pateikt. Vēl kooperatīvs cer, ka nākamgad LAD atvērs kārtu būvniecības projektu iesniegšanai. Mums viss jau ir sagatavots, lai sāktu jaunas noliktavas celtniecību produkcijas uzglabāšanai.”

Šogad izveidota arī kooperatīvā sabiedrība “**Latvijas liellops**”, kas apvieno 11 biedrus. Viena no dibinātājām ir **Aneta Rulle - SIA “Pavasari RT” Saldus novada Remtes pagastā īpašniece**. Ģimene pirms pieciem gadiem pārcēlusies uz lauku īpašumu, lai saimniekotu dabai un videi draudzīgi. Tad izlemts, ka audzēs Herefordas šķirnes gaļas lopus.

A. Rulle: “Vispirms ieguvu lauksaimniecības izglītību, tad nopirkām tīršķirnes Herefordas teles, iestājāties kooperatīvā un nākamā gada pavasarī plānojam realizēt pirmos dzīvniekus. Bija plānots ganāmpulku papildināt, pērkot vairāk lopu, bet pietrūka līdzekļu, jo vasarā sākās labturības prasībām atbilstošas lopu novietnes un mēslu krātuves celtniecība. Diemžēl ar šiem darbiem iekļuvām būvniecības izmaksu sadārdzinājumā, bet enerģija darboties ir. Esam iesācēji, bet ar lielu vēlmi apgūt ko jaunu un gribam, lai mūsu saimniecībā izaudzētie lopu nonāk pie Latvijas patērētāja. Esmu izjutusi arī jau pozitīvo, kā ir būt kooperatīva biedram. Tās ir zināšanas, citu saimnieku pieredzes apgūšana, kopīgs un finansiāli izdevīgs minerālbarības un papildbarības iepirkums un barības kvalitātes pārbaude.”

Daiga Šimkevica, šķirnes saglabāšanas apvienības “Zilā gov” valdes priekšsēdētāja atzīst, ka žēloties par šo gadu nav iemesla: “Zilo govju ganāmpulks jau nekad nebūs liels un izslaukumi nekāps desmitos tūkstošos kilogramu piena. Šo mājlopu audzētāju mērķis ir saglabāt šķirnes populāciju un ģenētiskos resursus. Faktiski – zilajai gotiņai ganāmpulkā ir drīzāk ierādīts tāds mīldzīvnieka statuss un, protams, ļoti salda un kvalitatīva piena ieguve arī. Patlaban Latvijā audzē nepilnu tūkstoši zilās šķirnes govju, bet ģenētisko resursu saglabāšanas programmā ir 300 dzīvnieki.” ●